EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Seminář

na téma

Prevence případů osob bez státní příslušnosti a ochrana těchto osob v rámci Evropské unie

PROGRAM

Úterý 26. června 2007

9:00–12:30

Místnost ASP 3E2
(Altiero Spinelli)
Brusel

ÚVOD

7. listopadu 2006 v projevu předneseném na půdě Organizace spojených národů v New Yorku uvedlo finské předsednictví jménem Evropské unie: „(...) Evropská unie podporuje aktivity Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky na ochranu osob bez státní příslušnosti, které jsou často tou nejopomíjenější skupinou, a vyzývá tento úřad, aby pokračoval ve své činnosti směřující k identifikování, prevenci a omezování případů osob bez státní příslušnosti na celém světě (...)“. V návaznosti na toto prohlášení učiněné jménem předsednictví Rady inicioval Evropský parlament, konkrétněji Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci, seminář na téma identifikování, prevence a omezování případů osob bez státní příslušnosti, a to poté, co od Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) obdržel dopis ze dne 23. ledna 2007.

Občanství je právní pouto mezi státem a jednotlivcem a postavení bez státní příslušnosti označuje situaci, ve které se ocitá jednotlivec, jehož žádný stát podle svých právních předpisů nepovažuje za svého občana. Situace, kdy se jedinec stává osobou bez státní příslušnosti, může nastat v důsledku takových okolností, jakými je např. vznik následnických států, odepření ženě možnosti, aby její děti nabyly občanství po ní, automatické pozbytí občanství způsobené dlouhodobým pobytem v zahraničí, pozbytí občanství z důvodu uzavření manželství s cizím státním příslušníkem nebo z důvodu změny občanství manžela/manželky v průběhu manželství a nenabytím občanství u dětí narozených mimo manželství.

Státní občanství je nezbytné pro úplné zapojení se do společnosti a obecně je též nezbytným předpokladem požívání diplomatické ochrany. Například politická práva, stejně jako právo na vstup na území nějakého státu a na pobyt v něm jsou často omezena na jeho státní příslušníky.

Vzhledem k důsledkům existence osob bez státní příslušnosti se Organizace spojených národů tímto problémem již dlouho zabývá. Od poloviny devadesátých let dvacátého století Valné shromáždění OSN posiluje mandát Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v oblasti problematiky osob bez státní příslušnosti a výkonný výbor UNHCR (ExCom) poskytuje stále zevrubnější poradenství. Valné shromáždění i ExCom zdůrazňují, že k tomu, aby k podobným situacím nedocházelo, omezil se počet osob bez státní příslušnosti a zaručila se práva dotčených osob, dokud se jejich situace nevyřeší, musí státy za podpory UNHCR a dalších agentur OSN a činitelů občanské společnosti nutně podniknout účinné kroky.

Práva týkající se občanství a s nimi související povinnosti státu v této oblasti jsou obsaženy v řadě nástrojů OSN, jakož i na regionální úrovni ochrany lidských práv. Ustanovení vztahující se ke specifické otázce osob bez státní příslušnosti jsou obsažena ve dvou mezinárodních úmluvách: v Úmluvě o právním postavení osob bez státní příslušnosti z roku 1954 (Úmluva z roku 1954) a v Úmluvě o omezení případů bezdomovectví z roku 1961 (Úmluva z roku 1961).

V popředí snah o vytvoření obecných zásad ohledně občanství a předcházení případům osob bez státní příslušnosti je v Evropě již tradičně Rada Evropy. Evropská úmluva o státním občanství z roku 1997 a Úmluva Rady Evropy o předcházení případům bezdomovectví ve vztahu ke vzniku nástupnických států z roku 2006 poskytují užitečný právní rámec pro předcházení případům osob bez státní příslušnosti.

Navzdory tomuto pozitivnímu vývoji v právní oblasti je Evropská unie hostitelem klesající, avšak nadále početné populace bez státní příslušnosti, jež vznikla důsledkem rozpadu Sovětského svazu a bývalé Jugoslávie. Takové skupiny obyvatel bez státní příslušnosti se vyskytují v Lotyšsku, Estonsku a v menší míře v Litvě a Slovinsku. Další členské státy Evropské unie přiznávají na základě uplatňování Úmluvy z roku 1954 právní postavení osoby bez státní příslušnosti tisícům jednotlivců ze všech částí světa.

Seminář Evropského parlamentu se proto zaměří na tři témata s cílem posílit možnosti členských států EU a evropských institucí řešit problematiku osob bez státní příslušnosti ve spolupráci s UNHCR, Radou Evropy a občanskou společností. UNHCR a Meziparlamentní unie využijí této příležitosti k představení Příručky o občanství a postavení osob bez státní příslušnosti pro členy parlamentu, kterou původně společně vydaly v listopadu 2005.

Prevence případů osob bez státní příslušnosti: Současné trendy v evropských zákonech řešících občanství, dvojí občanství, zbavení občanství, děti narozené mimo manželství.
Jakým způsobem mohou členské státy Evropské unie a Evropská unie zabránit výskytu případů osob bez státní příslušnosti? Může být v tomto ohledu nápomocný koncept evropského občanství?

Snižování počtu osob bez státní příslušnosti: Celkový počet obyvatelstva bez státní příslušnosti ve státech, které čelily důsledkům vzniku následnických států, neustále klesá, a to zejména naturalizací a prostřednictvím integračních programů. Jakým způsobem mohou být členské státy a Evropská unie dále nápomocny při usnadněné naturalizaci osob bez státní příslušnosti?

Ochrana osob bez státní příslušnosti: K Úmluvě o právním postavení osob bez státní příslušnosti z roku 1954 přistoupila většina členských států Evropské unie (výjimky tvoří Rakousko, Bulharsko, Kypr, Estonsko, Polsko a Portugalsko). Úmluva poskytuje osobám bez státní příslušnosti právní statut. Na druhé straně řada států dosud nezavedla konkrétní postupy, jejichž pomocí by takový statut mohly udělit, a ani další ustanovení Úmluvy zatím nerealizovaly v praxi. Mnoho států nevede přímo žádné záznamy o počtu osob bez státní příslušnosti, které mají na jejich území obvyklé bydliště. Vedle uplatňování Úmluvy z roku 1954 či v případě jejího nepřijetí zavedly některé státy pro toto obyvatelstvo zvláštní právní režimy. Jakým způsobem může být UNHCR státům Evropské unie nápomocen při provádění ustanovení Úmluvy z roku 1954 a v případě těch, kteří dosud nepatří k smluvním stranám úmluvy, při jejich přistoupení k ní?

Tento seminář poskytne všem evropským institucím inspiraci a další náměty k zamyšlení, jež se mohou poté zhmotnit do podoby studie nebo zprávy z vlastního podnětu apod. Zároveň též vyzdvihne úlohu mezinárodních organizací v této oblasti, které v posledních letech nabyly na důležitosti.

ZAHÁJENÍ

Úvodní slovo přednesou:

9:00–9:05 ***Stavros Lambrinidis*****,** místopředseda Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci, Evropský parlament

9:05–9:15 ***Francisco Fonseca Morillo,*** ředitel Ředitelství C – Občanskoprávní soudnictví, základní práva a občanství, Evropská komise

PANEL I
Prevence případů osob bez státní příslušnosti – pohled odborníků z akademické obce

9:15–9:30 ***Gerard-René de Groot***, profesor v oboru komparativního práva a mezinárodního práva soukromého na Maastrichtské univerzitě, Nizozemsko

9:30–9:45 ***Dr. Eva Ersboll***, výzkumná pracovnice oddělení výzkumu, Dánský institut pro lidská práva

9:45–10:15 ***Diskuse***

PANEL II
Snižování počtu osob bez státní příslušnosti – pohled Rady Evropy a Organizace spojených národů

10:15–10:30 ***Roland Schärer***, vedoucí Federálního úřadu pro migraci (ODM), odbor švýcarského státního občanství v Bernu, Švýcarsko, expert Rady Evropy

10.30–10.45 ***prof. Zdzislaw Galicki***, člen Komise pro mezinárodní právo, zástupce ředitele Institutu mezinárodního práva Varšavské univerzity, expert OSN a Rady Evropy.

10:45–11:05 ***Diskuse***

PANEL III
Ochrana osob bez státní příslušnosti

11:05–11:20 ***Philippe Leclerc***, vedoucí oddělení osob bez státní příslušnosti, odbor mezinárodní ochrany, UNHCR Ženeva

11:20–11:35 ***Inga Reine***, vládní zmocněnkyně, ministerstvo zahraničních věcí Lotyšska

PANEL IV
Lidé narážející na překážky při získávání, požívání či prokazování občanství

11:35–11:50 ***Jasminka Dedic***, výzkumná pracovnice při Mírovém institutu, Slovinsko

11:50–12:00 ***prof. Roberto Pignoni***, univerzita La Sapienza v Římě, Itálie

12:00–12:20 ***Diskuse***

12:20–12:30 ***Závěrečné slovo předsednictví Rady*** *(jméno zástupce předsednictví bude sděleno)*

PŘÍLOHA

PRACTICAL GUIDELINES FOR THE DEBATE

Presentations will be limited to 10 minutes (see programme for details).
The floor will be given to Members in the order in which requests are received.
Speakers wishing to supplement their speeches may do so in writing by submitting documents (preferably in English or French) in advance to the secretariat (email: ip-libe@europarl.europa.eu).These documents will be circulated during the meeting.

IMPORTANT NOTICE FOR THOSE WISHING TO ATTEND THE HEARING

This seminar is open to the public. However, for security reasons, participants who do not have a European Parliament access badge must obtain a pass in advance. Those wishing to obtain such a pass should contact the seminar secretariat (ip-libe@europarl.europa.eu) before **20 June 2007**. It is essential to provide us with your full name, address and date of birth. Without this information, the Security Service will not provide entry passes.

Simultaneous interpretation will be available in the following languages : EN, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, RO, SV, PL

Seminar Secretariat	Telephone	Address	E-mail address
Martina SUDOVA ***Administrator***	**+32.2.283.14.76**	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J040 B-1047 Brussels	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Ryszard DE GROOT ***Assistant***	**+32.2.284.07.95**	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J036 B-1047 Brussels	
Maria LAZAROVA *Assistant*	**+32.2.283.23.89**	European Parliament Rue Wiertz RMD 1J044 1047 Brussels	